

Advies over het voorontwerp van verzameldecreet hoger onderwijs

Vlaamse Onderwijsraad
Koning Albert II-laan 37
B-1030 Brussel
T +32 2 219 42 99
info@vlor.be
www.vlor.be

Wijs beleid door overleg

Adviesvrager: Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering,
Vlaams minister van Onderwijs op 12 mei 2017

**Uitgebracht door de Raad Hoger Onderwijs op 13 juni 2017 met
eenparigheid stemmen**

Vorbereiding: werkgroep Verzameldecreet op 7 juni 2017 onder voorzitterschap
van Ann De Schepper en aftoetsing in de Vlor-commissie Hbo5 op 31 mei 2017

Dossierbeheerder: Isabelle De Ridder

1 Situering

Dit voorontwerp van decreet bevat een aantal maatregelen voor het hoger onderwijs die werden aangekondigd in het regeerakkoord en de beleidsnota Onderwijs 2014-2019. Het gaat om een aantal overgangsmaatregelen voor hbo5 in afwachting van het nieuwe hbo5-decreet, maatregelen die de rationalisatie van het hoger onderwijs moeten mogelijk maken, een wijziging van de toelatingsproef arts/tandarts en de uitwerking van verplichte, niet-bindende toelatingsproeven voor bepaalde bacheloropleidingen. Daarnaast bevat het voorontwerp van decreet ook nog een aantal technische aanpassingen aan o.a. de regelgeving over de Raad voor betwistingen inzake studievoortgangsbeslissingen en het Instituut voor Tropische Geneeskunde.¹

De Vlor gaat in dit advies in op de vier grote thema's uit dit voorontwerp van decreet: hbo5, rationalisatie, de toelatingsproef arts/tandarts en de verplichte, niet-bindende toelatingsproeven.

2 Faciliterende maatregelen hbo5

De Vlaamse Regering werkt vandaag aan een decreet waarmee de hbo5-opleidingen vanaf 2019 structureel worden ingebed in de hogescholen.² Hiervoor moeten de bestaande hbo5-opleidingen worden omgevormd of geactualiseerd.³ Voor de omvormingen moet een Toets Nieuwe Opleiding (TNO) worden aangevraagd bij de NVAO. Omdat dat moet gebeuren op het ogenblik dat de opleidingen nog de verantwoordelijkheid zijn van de samenwerkingsverbanden tussen de hogescholen en de centra voor volwassenenonderwijs, bevat het voorontwerp van verzameldecreet een aantal verduidelijkende bepalingen voor de procedures in die overgangperiode (tot 2019).

2.1 Algemene opmerkingen

2.1.1 Geen voorafname op lange termijn

De Vlor apprecieert het dat op korte termijn een aantal dringende zaken geregeld worden die betrekking hebben op de programmatie van hbo5-opleidingen. Hij benadrukt echter dat dit geen voorafname mag zijn op de uiteindelijke programmatieprocedure die de overheid op de lange termijn zal uitwerken. Mits inachtneming van onderstaande opmerkingen, kunnen de maatregelen voor hbo5 uit het voorontwerp van decreet een goed kader zijn voor de overgangperiode.

¹ Voorontwerp van decreet houdende wijziging van het decreet van 30 april 2009 betreffende het secundair na secundair onderwijs en het hoger beroepsonderwijs en de Codex Hoger Onderwijs van 11 oktober 2013, wat betreft het hoger onderwijs. In deze tekst verder aangeduid als 'verzameldecreet' of 'voorontwerp van decreet'.

² Zie de conceptnota *Uitbouw van het hoger beroepsonderwijs*. Goedgekeurd door de Vlaamse regering op 25 maart 2016.

³ *Decreet van 23 december 2016 tot wijziging van regelgeving over de taalexamenregeling van het personeel, de studiegebieden en de programmatieprocedure voor het secundair volwassenenonderwijs, de programmatie van opleidingen van het hoger beroepsonderwijs, een benoemingsstop voor het hoger beroepsonderwijs en de specifieke lerarenopleiding in de centra voor volwassenenonderwijs en bepaalde aspecten van alternerende opleidingen.*

2.1.2 Het nakende hbo5-decreet

2.1.2.1 Coherente regelgeving

De Vlor wijst erop dat de regelgeving inzake hbo5 voorlopig erg versnipperd is en hoopt dat de overheid daar een einde zal aan maken met het nakende hbo5-decreet. Hij verwacht dat dat nieuwe decreet aanleiding zal geven tot een coherente regelgeving. Hij vraagt meteen dat in het nieuwe decreet een goede regeling van overgangsrecht wordt opgenomen.

2.1.2.2 Garanties voor de dubbele doelstelling

De Vlor vindt het belangrijk dat de doelstelling die de conceptnota hbo5 vooropstelde om zowel generatiestudenten als niet-generatiestudenten te bedienen, gegarandeerd wordt met bijzondere aandacht voor latere instromers. Het is daarom noodzakelijk dat de overheid voor de implementatie van het decreet voldoende financiering vrijmaakt. Enkel zo zullen de verschillende doelgroepen bediend kunnen worden.

2.1.2.3 Fijnmazig aanbod

De Vlor vindt het belangrijk dat de fijnmazigheid van het aanbod in de toekomst gegarandeerd blijft. Ook daarvoor moet de overheid de instellingen de nodige financiering toekennen, maar evenzeer degelijke programmatievoorwaarden en kwaliteitsgaranties. De Vlor is alvast tevreden dat met het voorliggende voorontwerp van decreet het huidige aanbod grotendeels kan behouden blijven in de overgangperiode en aldus de fijnmazigheid niet bedreigd wordt.

2.2 Artikelsgewijze bespreking

2.2.1 Vestiging versus vestigingsplaats (meerdere artikelen)

De Vlor stelt vast dat er verwarring optreedt tussen de terminologie 'vestigingen' (uit de regelgeving hoger onderwijs) en 'vestigingsplaatsen' (uit de regelgeving volwassenonderwijs). Hij stelt daarom voor om de twee begrippen consequent samen te gebruiken. Een van de twee gebruiken, kan aanleiding geven tot een andere implementatie.

De Vlor stelt ook vast dat de twee begrippen soms in het enkelvoud en soms in het meervoud gebruikt worden. Ook daar vraagt hij een consequent en correct gebruik.

2.2.2 Geldigheidsduur van erkenning (artikel 2)

De Vlor is tevreden met de verlenging van de geldigheidsduur van de erkenning van een opleiding van 5 tot maximaal 8 jaar.

De raad merkt wel op dat de drie jaar die de instelling krijgt om de opleiding in te richten na goedkeuring van de TNO, pas kan ingaan op 1 september 2019. Het is immers pas vanaf dan dat de hogescholen de bevoegdheid voor het inrichten van deze opleidingen zullen krijgen. Bovendien kunnen de indieningsdata van de dossiers voor omvorming/actualisering verschillen.

2.2.3 Actualisering (artikel 3)

De memorie van toelichting over de uitbreiding van het aanbod stelt dat in het geval van actualisering, de hogeschool voor opleidingen waarvoor ze onderwijsbevoegdheid verkrijgt, een keuze van vestiging/vestigingsplaats moet doorgeven 'zonder dat dit tot een uitbreiding van het aanbod leidt'. Om de fijnmazigheid van het aanbod te kunnen behouden, wordt best duidelijker

gedefinieerd dat verschillende trajecten van dezelfde opleidingen op verschillende vestigingen/vestigingsplaatsen mogelijk zijn. Op die manier kunnen bijvoorbeeld verschillende doelgroepen in dag- en of avondonderwijs bediend worden.

2.2.4 Taalvoorwaarden (artikel 5)

De Vlor gaat ervan uit dat als in het toetsingsrapport en het erkenningsbesluit de vermelding van de onderwijstaal moet opgenomen worden, hbo5-opleidingen ook in een andere onderwijstaal dan het Nederlands aangeboden kunnen worden. In dat geval moet ook de taalregeling hoger onderwijs aangepast worden omdat hbo5 er op dit moment niet in opgenomen is.⁴

2.2.5 Data voor indiening van de TNO (artikel 6)

De Vlor merkt op dat de data voor indiening van de TNO zoals die nu zijn opgenomen in het voorontwerp van decreet, te vroeg in het academiejaar vallen. De Vlor pleit ervoor om de bestaande data te behouden (30 oktober en 31 mei).

2.2.6 Negatief besluit over TNO (artikel 6)

Het voorontwerp van decreet bepaalt dat geen studenten meer kunnen ingeschreven worden bij een negatief besluit over de TNO en dat ondertussen een tweede TNO kan ingediend worden. De Vlor wijst erop dat het gaat om een bestaande opleiding die teert op de inbreng van docenten en studenten. Geen studenten meer kunnen inschrijven, betekent de doodsteek aan de opleiding. Docenten kunnen immers niet meer tewerkgesteld worden en er kan niet aan verbetering gewerkt worden. De Vlor pleit er daarom voor om de beslissing op te schorten in functie van een verbetertraject gedurende een academiejaar. Het verbetertraject kan dan opnieuw worden beoordeeld door de NVAO.

2.2.7 Onderwijs- en beroepskwalificaties (artikel 10)

Artikel 10 wijzigt § 1 van artikel II.58 van de Codex Hoger Onderwijs.⁵ Hbo5 wordt er omschreven als beroepsgericht hoger onderwijs dat gefinancierd wordt door de Vlaamse overheid. Ook de aanbieders worden gespecificeerd. Daarnaast wordt gesteld dat een opleiding van het hbo5 leidt tot een erkende onderwijskwalificatie van kwalificatieniveau 5, die bestaat uit minstens één erkende beroepskwalificatie van niveau 5.

De Vlor is het eens met die omschrijving, maar vraagt om het tweede en derde lid van de bovengenoemde paragraaf te behouden. Daar wordt immers gespecificeerd wat er gebeurt in het geval er geen erkende beroepskwalificaties voorhanden zijn. Zolang nog niet alle beroepskwalificaties erkend zijn, wordt deze regelgeving best behouden.

3 Rationalisatie van het opleidingsaanbod hoger onderwijs

Het voorontwerp van decreet werkt een aantal maatregelen uit die kunnen bijdragen aan de rationalisatie van het opleidingsaanbod. De Vlor merkt op dat het eigenlijk eerder gaat om een

⁴ Besluit van de Vlaamse Regering tot codificatie van de decretale bepalingen betreffende het hoger onderwijs. 11 oktober 2013. Artikel 270, paragraaf 3.

⁵ Besluit van de Vlaamse Regering tot codificatie van de decretale bepalingen betreffende het hoger onderwijs. 11 oktober 2013. In deze tekst wordt hier verder naar verwezen als 'Codex Hoger Onderwijs'.

doelmatige programmatie en het creëren van transparantie dan om rationalisatie. De bepalingen hebben betrekking op de omvang van afstudeerrichtingen en de procedure voor erkenning van nieuwe opleidingen. Daarnaast wordt het Hogeronderwijsregister als enige informatiebron over het opleidingsaanbod naar voren geschoven.

3.1 Algemene opmerkingen

3.1.1 Transparantie

De Vlor is tevreden dat de overheid met de bepalingen over de rationalisatie meer transparantie creëert in het opleidingsaanbod. Hij vindt het ook positief dat koepelorganisaties van de instellingen hoger onderwijs daarover geconsulteerd werden en dat hun voorstellen (zoals over de omvang van afstudeerrichtingen⁶) grotendeels gevolgd zijn door de overheid.

3.1.2 Rationalisatie en een concurrentieel financieringsmodel

Elk programmatiemechanisme waarbij opleidingen moeten ingeruild worden, stuit op het huidige sterk concurrentieel gedreven financieringssysteem van het Vlaamse hoger onderwijs. Zolang instellingen concurrentieel moeten zijn om financieel te overleven, blijft rationalisatie moeilijk. Bovendien moeten hogeronderwijsinstellingen ook proactief kunnen blijven inspelen op maatschappelijke evoluties.

3.1.3 Commissie Hoger Onderwijs

De Vlor merkt op dat er meer gewicht wordt toebedeeld aan de Commissie Hoger Onderwijs. Omdat de samenstelling en de competenties van de leden daardoor nog belangrijker worden, vraagt de Vlor garanties voor een onderbouwde selectie van de leden en voor de objectivering van de werking.

3.2 Artikelsgewijze bespreking

3.2.1 Inruilprincipe (artikel 14)

Het nieuwe artikel II.152, 5° van de Codex Hoger Onderwijs voert een zogenaamd 'inruilprincipe' in: de uitbouw van een nieuwe opleiding gebeurt parallel met de afbouw van een bestaande opleiding. De Vlor vraagt zich af of dat inruilprincipe met verplichte afbouw wel nodig en wenselijk is, of het geen ongewenste neveneffecten creëert en of het niet beter is om de macrodoelmatigheidstoets het nodige gewicht te geven. De raad vindt het vooral belangrijk dat er transparantie gecreëerd wordt.

De overheid vreest voor een proliferatie van opleidingen. De huidige enveloppefinanciering is hiervoor echter een rem: het is immers moeilijk om een te groot aantal opleidingen financieel leefbaar te houden en bovendien zorgt het inrichten van een nieuwe opleiding in hoofdzaak enkel voor een verschuiving van studenten tussen opleidingen.

Het inruilprincipe is wellicht ook niet wenselijk omdat:

- kleine opleidingen op die manier bedreigd worden:
Zij kunnen immers relatief eenvoudig ingezet worden als in te ruilen opleiding terwijl zij

⁶ Artikel 11 van het voorontwerp van decreet.

vaak maatschappelijk zeer waardevol zijn. Unieke opleidingen moeten behouden kunnen blijven.

- kleine opleidingen die afgebouwd zouden kunnen worden, misschien weer net nog een tijd behouden worden met het oog op inruiling later.
- sommige instellingen geen opleidingen hebben die ingeruild kunnen worden: Zij moeten ook de mogelijkheid krijgen om hun aanbod te vernieuwen bijvoorbeeld met het oog op afstemming met het werkveld.
- dit principe een sociaal passief genereert: Het personeel van de ene opleiding kan immers niet zomaar worden ingezet voor een andere opleiding (in bijvoorbeeld een ander studiedomein).

3.2.2 Procedure voor erkenning van nieuwe opleidingen (artikels 14 en 15)

De Vlor is tevreden met de nieuwe procedure waarbij de Vlir en de Vlhora om advies worden gevraagd en zij hiervoor ook eigen procedures kunnen uitwerken.

De raad waarschuwt er wel voor om de macrodoelmatigheid via de vermelde criteria te sterk kwantitatief te beoordelen. Hij vraagt om rekening te houden met zijn advies over rationalisatie⁷ dat sterker dan dit voorontwerp van decreet en de memorie van toelichting de nadruk legt op kwalitatieve factoren zoals complementariteit, toegankelijkheid, nabijheid van het werkveld en linken met onderzoek.

De Vlor merkt op dat in de nieuwe paragraaf 3, 6° van artikel II.153 van de Codex Hoger Onderwijs, 'de beoordeling van' best vervangen wordt door 'de inhoud van'. De Commissie Hoger Onderwijs moet immers enkel gebruik maken van het advies van de Vlir en de Vlhora en moet dit advies niet beoordelen.

3.2.3 Het Hogeronderwijsregister (artikel 17)

De Vlor is tevreden met de bepalingen over het Hogeronderwijsregister. Het is een goede zaak dat er één betrouwbare bron is voor alle informatie over opleidingen en afstudeerrichtingen. Wat de Engelse vertaling van de benaming van de opleidingen betreft, stelt de Vlor voor om gebruik te maken van de benamingen uit de lijsten die Vlir/Vlhora hiervoor opstellen zodat ook Engelstalige benamingen uniform gebruikt worden.

4 Het toelatingsexamen arts/tandarts (artikel 18)

Met dit decreet wijzigt de overheid het toelatingsexamen arts/tandarts van een examen met absolute cesuur (numerus clausus) in een vergelijkende selectieproef (numerus fixus).

4.1 Transparantie

De Vlor apprecieert het dat hij daarover al eerder om advies werd gevraagd en dat zijn advies ook grotendeels werd gevolgd. Dat stelde dat de overgang van een numerus clausus naar een

⁷ Vlaamse Onderwijsraad, Raad Hoger Onderwijs. [Advies over de rationalisatie en optimalisatie van het Vlaamse hoger onderwijs](#), 2 juli 2015.

numerus fixus meer duidelijkheid en transparantie zal brengen. Het examen zal beter aansluiten bij de eindtermen van het aso en de moeilijkheidsgraad van het toelatingsexamen zal naar alle waarschijnlijkheid dalen, waarmee de populatiesamenstelling van geselecteerden ietwat kan wijzigen.⁸

4.2 Randvoorwaarden

De Vlor stelde in zijn advies dat het succes van de wijziging van numerus clausus naar numerus fixus zal afhangen van het in acht nemen van enkele randvoorwaarden. De raad stelt tevreden vast dat de overheid rekening heeft gehouden met een aantal daarvan: het respecteren van het contingent, het afstemmen op de leerinhouden aso, redelijke aanpassingen voor studenten met een functiebeperking, ondersteunende maatregelen voor deelnemers met taalachterstand en een toegankelijke, snelle interne beroepsprocedure. De Vlor betreurt wel dat de overheid geen maatregelen neemt voor de opvolging en een toegankelijke voorbereiding, nochtans ook twee andere noodzakelijk voorwaarden voor het succes van het gewijzigde toelatingsexamen.

4.2.1 Onderzoeksmatige opvolging en monitoring

De Vlor vraagt de overheid om ook de onderzoeksmatige opvolging van het toelatingsexamen in te schrijven in het decreet. Die is absoluut noodzakelijk, temeer omdat aan de vorm van het examen niets veranderd is (zo werd het gebruik van meerkeuzevragen behouden). Dat impliceert monitoring, maar ook de analyse van de resultaten in combinatie met de profielgegevens, met uiteraard het nodige respect voor de privacy van de student.

4.2.2 Een toegankelijke voorbereiding

De Vlor dringt aan dat de overheid werk maakt van de organisatie en de coördinatie van een niet-commercieel, kwalitatief, laagdrempelig en betaalbaar aanbod dat voorbereidt op het toelatingsexamen met:

- sociale correcties op het inschrijvingsgeld;
- de mogelijkheid van online initiatieven;
- een gerichte communicatie naar kansengroepen.

De Vlor vraagt de overheid om deze toegankelijke voorbereiding decretaal te verankeren.

4.2.3 Een externe beroepsprocedure

De Vlor vindt het belangrijk dat er ook een toegankelijke externe beroepsprocedure voorzien wordt. De beroepsprocedure moet snel afgehandeld kunnen worden, de drempel mag hiervoor niet te hoog zijn en de kosten die eraan verbonden zijn, moeten beperkt blijven. Hij vraagt de overheid om na te gaan of, in lijn met de beroepsprocedure van het hoger onderwijs, de Raad voor betwistingen inzake studievoortgangsbeslissingen hiervoor niet bevoegd kan worden.

4.3 Formule startquotum

De Vlor merkt bij het tweede lid van paragraaf 4 op dat in het decreet best de formule voor het bepalen van het startquotum wordt opgenomen (die nu op p. 28 van de memorie vermeld staat)

⁸ Vlaamse Onderwijsraad, Raad Hoger Onderwijs. [Advies over de omvorming van het toelatingsexamen arts/tandarts tot een vergelijkende proef](#), 8 maart 2016.

en niet de absolute getallen. De parameters van deze formule kunnen immers op termijn variëren. Ze moeten daarom nauwkeurig worden gedefinieerd en geactualiseerd op basis van recente doorstroomgegevens. Zo vraagt de Vlor zich af of in de definitie van de parameter 'gamma' (op p. 28 van de memorie) het 'aantal' masters, niet eerder het 'aandeel' masters moet zijn.

4.4 Tijdsfad en communicatie

De Vlor is bezorgd over het te volgen tijdsfad. Als de wijziging in een numerus fixus ingaat tijdens het academiejaar 2018–2019, dan betekent dit dat de enige toelatingsproef zal plaatsvinden in juli 2018. Als de overheid en het werkveld daarover minstens een jaar op voorhand willen communiceren, dan wordt de timing al behoorlijk krap. Zeker als men ook nog een degelijke voorbereiding wil organiseren.

5 Verplichte, niet-bindende toelatingsproeven (artikels 19, 22 en 23)

Met deze bepalingen wordt de eerste inschrijving van een student voor een welbepaalde bacheloropleidingen afhankelijk gemaakt van een bewijs van deelname aan een 'niet-bindende toelatingsproef' en wordt aan de instelling hoger onderwijs de mogelijkheid gegeven om 'niet-bindende voorwaarden' op te leggen aan de student op basis van de resultaten van de proef. De proeven zijn verplicht. De instelling kan de inschrijving van de student niet weigeren.

5.1 Terminologie 'niet-bindende toelatingsproef'

De Vlor heeft al herhaaldelijk opgemerkt dat de benaming 'niet-bindende toelatingsproef' verwarrend is.⁹ De term 'toelatingsproef' suggereert dat de inschrijving afhankelijk gemaakt wordt van het resultaat op de proef, terwijl 'niet-bindend' net het tegenovergestelde suggereert. De Vlor benadrukt dat deze proeven niet kunnen leiden tot een weigering van inschrijving. Door de benaming is de finaliteit van deze instrumenten niet meer duidelijk. De Vlor vraagt de overheid nogmaals met aandrang om dit aan te passen.

De Vlor suggereert ook om in deze artikelen vanaf het begin het onderscheid duidelijk te maken tussen de verschillende versies die voor de 'niet-bindende toelatingsproef' werden ontwikkeld, namelijk de ijkingstoetsen voor de academische bacheloropleidingen in het studiedomein STEM en de instaptoetsen voor de professionele bacheloropleidingen leraar.

5.2 Verplichte deelname

De Vlor staat achter de verplichting van deelname aan een dergelijke proef, omdat zo meer studiekeuzers geïnformeerd zullen zijn over hun voorkennis. De Vlor vindt het ook positief dat de overheid

⁹ Bijvoorbeeld: Vlaamse Onderwijsraad, Algemene Raad. [Advies over de beleidsbrief Onderwijs 2016-2017](#), 24 november 2016.

- het mogelijk maakt om niet-deelname te sanctioneren door niet-deelnemers eenzelfde gevolg op te leggen als deelnemers die lager scoren dan de cesuur
- uitzonderingsmaatregelen voorziet op de verplichting tot deelname.

De Vlor vindt het, net als de overheid, ook erg belangrijk dat de instelling de student niet kan weigeren op basis van zijn resultaat.

5.3 Bindende versus niet-bindende voorwaarden

De Vlor is van mening dat de instelling de student wel een bindende remediëring moet kunnen opleggen wanneer hij de cesuur niet haalt. Anders riskeert men dat studenten die remediëring echt nodig hebben, zich er toch niet voor aanmelden. Bovendien vormt een verplichting zonder gevolg een grote bedreiging voor de validiteit van de ijkingstoetsen. Om die te vrijwaren, is het belangrijk dat studiekeizers de ijkingstoets ernstig nemen, en dus niet enkel deelnemen om een attest van deelname te verkrijgen.

Bovenstaande in acht genomen, maakt dat de Vlor de formulering ‘niet-bindende voorwaarden’, slecht gekozen vindt. Voorwaarden zijn immers per definitie bindend. Bovendien is het een terminologie die nergens anders in de Codex Hoger Onderwijs voorkomt en ook niet in de onderwijs- en examenreglementen van de instellingen gebruikt wordt. In plaats van ‘niet-bindende voorwaarden’ wordt daarom best ‘bindende voorwaarden’ gebruikt, weliswaar zonder de mogelijkheid van weigering tot inschrijving. Dit leidt tot het voorstel om het tweede lid van het in te voegen artikel 188/1 in de Codex Hoger Onderwijs te wijzigen in: ‘(...) Een instelling kan wel beslissen een *bindende* voorwaarde op te leggen aan een student (...) *zonder de mogelijkheid tot weigering van inschrijving.*’

Bij het niet slagen op de ijkingstoets kan op die manier de mogelijkheid voorzien worden dat instellingen als bindende remediëring/voorwaarde een alternatief traject kan opleggen (bijvoorbeeld het inwisselen van een keuze-opleidingsonderdeel met een beperkt aantal studiepunten door een ondersteunend opleidingsonderdeel) dat tot doel heeft te remediëren en geen verzwaring van het curriculum inhoudt. Op die manier kan de remediëring binnen het curriculum gebeuren en hoeft het niet extra-curriculair.

5.4 Onderzoeksmatige opvolging en monitoring

De Vlor vraagt de overheid om ook de onderzoeksmatige opvolging en monitoring van deze toetsen in te schrijven in het decreet. Het is belangrijk om na te gaan wat het effect van deze toetsen is op de instroom van studenten en op de populatiesamenstelling. Op deze manier wordt ook tegemoetgekomen aan de bezorgdheid dat studenten uit kansengroepen door de verplichte toetsen mogelijk afgeschrikt zouden worden. Het is daarnaast essentieel om de doorstroom en uitstroom te monitoren en zo het effect van de toetsen en de daaraan gekoppelde bindende voorwaarden vast te stellen. De bedoeling is om studenten beter te oriënteren en beter te begeleiden. Er moet opgevolgd worden of dit inderdaad gerealiseerd wordt.

5.5 Administratieve last, kost en centrale organisatie

De verplichte deelname gaat gepaard met een significante administratieve last en vraagt een grote logistieke organisatie. Dit geldt zeker voor de ijkingsstoetsen die ter plaatse afgenomen worden, maar ook voor de online instaptoetsen voor de lerarenopleiding. De verwerking daarvan brengt bovendien kosten met zich mee. Aangezien de proeven instellingsneutraal zijn, stelt de vraag zich ook wie als coördinerende instantie zal optreden.

Voor de instaptoets lerarenopleiding treedt momenteel de Vlhora coördinerend op, op basis van een jaarlijkse samenwerkingsovereenkomst met de overheid. De vraag stelt zich hoe dit meer structureel kan worden uitgewerkt. Ook voor de ijkingsstoetsen stelt zich de vraag in welke mate de coördinatie door de organiserende instellingen of de Vlaamse overheid moet gebeuren. De vergelijking met het toelatingsexamen arts/tandarts dringt zich op. Daar wordt de coördinatie en de kost door de overheid opgenomen. De Vlor dringt erop aan dat ook in dit geval een centrale organisatie en opvolging voorzien wordt.

5.6 Inwisselbaarheid van ijkingsstoetsen/instaptoetsen

De Vlor pleit ervoor om in het vierde lid van het nieuwe artikel 188/1 een onderscheid te maken tussen de ijkingsstoetsen voor STEM en de instaptoetsen voor de lerarenopleiding. Dat kan duidelijk worden door een lijst voor academische opleidingen waarvoor een ijkingsstoets een voorwaarde voor inschrijving is en een lijst van professionele bacheloropleidingen waarvoor deelname aan een instaptoets een voorwaarde is. De ijkingsstoetsen en instaptoetsen zijn immers onderling niet inwisselbaar.

Voor de inschrijving in academische opleidingen volstaat het om een ijkingsstoets af te leggen (vierde lid). Nadien kan nog gekozen worden voor inschrijving in een andere opleiding; de ijkingsstoetsen hebben immers de bedoeling om studiekeuzers te ondersteunen bij het maken van hun uiteindelijke keuze.

5.7 Heroriënteerders

De Vlor vraagt zich af wat er gebeurt met heroriënteerders. Zij kunnen in de loop van het academiejaar geen proef meer afleggen, maar heroriënteren mag ook niet de mogelijkheid geven om de proef te omzeilen. De Vlor vraagt de overheid hiervoor een oplossing te voorzien.

6 Bijkomende opmerking

De Vlor merkt op dat de formulering van artikel 20 niet erg duidelijk is. In het verleden was het al mogelijk dat de instelling een bekwaamheidsonderzoek uitvoerde bij de inschrijving van een student in een ma-na-ma (gezien de specificiteit van deze opleidingen). Met dit artikel wordt het mogelijk om hierbij ook kwantitatieve beperkingen te betrekken. Dit is bijvoorbeeld nodig voor de gespecialiseerde opleidingen in de geneeskunde. In de formulering van dit artikel moet echter nog verduidelijkt worden dat zowel de kwantitatieve beperking als het bekwaamheidsonderzoek moeten gebeuren op basis van objectieve parameters.

De Vlor stelt daarom voor om de tekst licht te wijzigen tot: 'Een instelling (...) kwantitatief beperken in relatie tot de beschikbare opleidingscapaciteit, waarbij steeds wordt gewerkt op basis van objectieve parameters.'

7 Tot slot

De Vlor is tevreden dat de overheid rekening gehouden heeft met zijn eerdere adviezen en ook de instellingen heeft betrokken bij de totstandkoming van dit voorontwerp van decreet. De Vlor vraagt de overheid ook met de opmerkingen uit dit advies rekening te houden. Hij is steeds bereid tot verder overleg.

Isabelle De Ridder
secretaris Raad Hoger Onderwijs

Ann De Schepper
voorzitter Raad Hoger Onderwijs